

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Omgevingsvisie gemeente Meppel

Advies over reikwijdte en detailniveau van het omgevingseffectrapport

18 april 2023 / projectnummer: 3714

1 Advies in het kort

De gemeente Meppel wil een omgevingsvisie opstellen. Hierin wordt de langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving vastgelegd en worden de ambities en doelen daarvoor concreet gemaakt. Voor het besluit hierover wordt een omgevingseffectrapport (OER)¹ opgesteld. De gemeente Meppel heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (verder 'de Commissie') gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen OER.

Als startpunt voor de omgevingseffectrapportage heeft de gemeente een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) opgesteld.² Voorafgaand aan de NRD zijn verschillende (beleids)documenten ontwikkeld en onderzoeken uitgevoerd, die een belangrijke basis vormen voor de omgevingsvisie en voor het OER, waaronder de Startnotitie Implementatie Omgevingswet, het Inventarisatiedocument, het Ambitiedocument Omgevingswet Meppel en de Nota van Uitgangspunten 2021.

Essentiële informatie voor het OER

De stappen om tot een OER te komen, zoals weergegeven in de NRD zijn in de basis helder. De uitwerking blijft echter tamelijk abstract, onvoldoende samenhangend en is onvoldoende toegesneden op de specifieke opgaven waarmee Meppel te maken heeft. De Commissie adviseert meer nadruk te leggen op het 'gebiedseigen verhaal' en om de opgaven waarmee Meppel te maken krijgt als uitgangspunt te nemen. De Commissie beschouwt als essentiële informatie voor het OER:

- een **'foto van de leefomgeving'** die de aspecten in beeld brengt die aansluiten bij de belangrijkste opgaven waarvoor Meppel staat en de doelen die Meppel wil realiseren. In 3.1 doet de Commissie daarvoor een aantal suggesties. Hierbij moeten ook de autonome ontwikkelingen tot 2040 worden meegenomen (zie paragraaf 3.3 van dit advies);
- een **beschrijving van de hoofdopgaven** die in de uitwerking van de alternatieven centraal staan. Denk daarbij aan een gezonde leefomgeving, bouwen (wonen, bedrijven), klimaatadaptatie en waterhuishouding, duurzame energie en circulariteit en mobiliteit. De Commissie geeft hiervoor suggesties in 3.2;
- een beperkt aantal **ambities en doelen** die zoveel mogelijk SMART worden geformuleerd, zie voor suggesties 3.4;
- **onderscheidende alternatieven** die aansluiten bij de hoofdopgaven en de belangrijkste ambities van Meppel en waarmee onderzocht kan worden of de opgaven realiseerbaar en de ambities haalbaar zijn en waar deze conflicteren. In hoofdstuk 4 geeft de Commissie suggesties langs welke lijnen de alternatieven samengesteld kunnen worden;
- een **navolgbare beoordeling en vergelijking van alternatieven** op basis van het doelbereik (de mate waarin de geformuleerde opgaven en ambities behaald worden) en de effecten op de leefomgeving. Gebruik hiervoor uitgewerkte en herkenbare, lokaal toegesneden beoordelingscriteria. Voor een goede beoordeling is het essentieel dat de ambities (vertaald naar meetbare doelen), de alternatieven en het beoordelingskader op elkaar aansluiten;

¹ Het OER is formeel een milieueffectrapport (MER), maar gaat ook in op sociale en economische aspecten. Daarom is, in aansluiting op de Omgevingswet en de NRD, de term 'omgevingseffectrapportage' gekozen.

² Notitie Reikwijdte en Detailniveau Omgevingseffectrapportage Omgevingsvisie, Gemeente Meppel, februari 2023.

- een **monitoringsplan**, gebaseerd op de criteria die worden gebruikt voor de beschrijving van de ‘staat van de leefomgeving’ en de beoordeling van de alternatieven.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het OER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het OER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het OER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op de Notitie reikwijdte en detailniveau van februari 2023 (NRD). Ze herhaalt slechts punten die al in de NRD aan de orde komen als dat voor een goed begrip van dit advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen.

Figuur 1: Grondgebied Meppel (Bron: gebiedseigen verhaal Meppel, december 2020).

Aanleiding OER

De omgevingsvisie beschrijft het integrale beleid van de gemeente Meppel voor de fysieke leefomgeving voor de middellange tot lange termijn (2040). Omdat de omgevingsvisie kaderstellend kan zijn voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige projecten – zoals stedelijke ontwikkeling, uitbreiding van woon- en werkgebieden en uitbreiding van infrastructuur – is het nodig om een plan-MER op te stellen. Een plan-MER is ook nodig met het oog op mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het OER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Meppel – besluit over de omgevingsvisie.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken, die bij het advies zijn gebruikt, zijn te vinden door nummer 3714 op www.commissiener.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Omgevingsvisie en rol van het OER

2.1 Stappenplan OER voor omgevingsvisie

Milieu- of Omgevingseffectrapportage heeft vooral meerwaarde als daarmee vroeg in het planproces wordt gestart en met het proces voor omgevingsvisie en o.e.r. vervlochten wordt. De ervaring, die eerder is opgedaan met m.e.r. en o.e.r. voor omgevingsvisies, heeft geleid tot een stappenplan, dat is opgenomen in de VNG-rapportage 'Praktijkproef Afwegingskader Omgevingsvisie' (mei 2020).³ Het stappenplan (zie figuur 2) kan volgens de Commissie in Meppel goed gebruikt worden als richtlijn voor het gebruik van de omgevingseffectrapportage bij het samenvoegen van opgaven, ambities, wensen en beleid tot een integrale visie. Het schema verduidelijkt vooral de samenhang van de stappen.

De Commissie adviseert in het OER te focussen op een overzichtelijk aantal ambities en speerpunten (stap 2 in het schema). De voorgestelde aanpak in de NRD met vijf centrale kwesties (NRD H 2.2), zeven principes (NRD H 2.3) uitgewerkt in vier ambities en 32 speerpunten (NRD H 2.4) lijkt de Commissie complexer dan noodzakelijk. Dit temeer omdat confrontatie van deze centrale kwesties, principes, ambities en speerpunten met de opgaven waar de gemeente Meppel voor staat (stap 1b) nog niet heeft plaatsgevonden. Ook de conclusies uit de Foto van de Leefomgeving (stap 1a) zijn nog niet uitgewerkt. Hierdoor zijn de centrale kwesties, ambities en speerpunten heel algemeen en is het nog niet mogelijk prioriteiten in de speerpunten te benoemen. Dit maakt vervolgens het formuleren van alternatieven en toetsing van deze alternatieven op doelbereik lastig.

Het 'gebiedseigen verhaal' (genoemd op p. 6 van de NRD) geeft goede aanknopingspunten om de stappen 1 t/m 4 uit het schema toe te snijden op de situatie in Meppel.

³ <https://commissiener.nl/publicaties/handreikingen>.

Figuur 2: stappenplan m.e.r. voor omgevingsvisies (bron: VNG-rapportage Praktijkproef Afwegingskader Omgevingsvisie (mei 2020).

3 Staat van de leefomgeving, opgaven en ambities

3.1 Foto van de leefomgeving

De eerste stappen van het stappenplan bestaan vooral uit inventariseren en analyseren van bestaande informatie. In de NRD wordt een eerste aanzet gegeven tot een 'foto van de leefomgeving'. Het is daarbij van belang dat de aspecten van die foto optimaal aansluiten bij de opgaven en doelen en het op te stellen beoordelingskader in het OER. Hierbij adviseert de Commissie in ieder geval specifiek aandacht te besteden aan de volgende punten:

- Gezonde leefomgeving: gezondheidsbescherming (concentraties luchtverontreiniging en blootstelling aan en effecten van geluid) en gezondheidsbevordering (groen, bewegen, rookvrije gebieden en voedselaanbod).
- De kenmerken en kwaliteiten van de verschillende landschapstypen binnen (en buiten) de gemeente (hiervoor geeft het 'gebiedseigen verhaal' al veel informatie), met de kansen en bedreigingen voor deze kenmerken en kwaliteiten.
- De complexiteit van de ligging van Meppel in relatie tot grond- en oppervlaktewaterkwantiteit en -kwaliteit en in relatie tot (eventuele) lange termijneffecten van klimaatverandering (2100).
- Beschermd en niet-beschermd natuur (zowel gebieden als soorten) in Meppel en in de omgeving van Meppel.
- De mate waarin actuele duurzaamheidsambities invulling krijgen (duurzame energie, energiebesparing, uitfasen van aardgas, reductie van CO₂-emissie, circulaire grondstofstromen en afvalstoffen).
- De aanwezige industrie en de te verwachten ontwikkelingen in de bedrijvigheidssectoren die in Meppel nu en in de toekomst een grote rol spelen.
- Mobiliteit en bereikbaarheid: de kwaliteit, opbouw en gebruik van de netwerken voor fietsverkeer, openbaar vervoer en autoverkeer, inclusief parkeren.
- Verkeers(on)veiligheid: het beeld van de verkeersonveiligheid naar slachtoffers (objectieve onveiligheid) en naar beleving (subjectieve onveiligheid).

De gegevens in de 'Foto van de leefomgeving' moeten voldoende concreet zijn om te kunnen dienen als referentie voor de impact van beleidskeuzes. Dit wil zeggen dat de gegevens waar mogelijk (en zinvol) kwantitatief moeten zijn.

Op basis van de 'Foto van de leefomgeving' moet duidelijk worden waar in Meppel zich knelpunten voordoen en waar juist kansen liggen. Analyseer daarom wat er goed gaat en waar nog verbetermogelijkheden liggen. Dit is mede input voor de opgaven, ambities en doelen (volgende paragrafen).

3.2 Opgaven

Naast de 'Foto van de Leefomgeving' is het goed om een overzicht te krijgen van de opgaven in Meppel. Dit kunnen opgaven zijn die vanuit de gemeente Meppel gedefinieerd zijn, maar kunnen ook van buiten komen, bijvoorbeeld vanuit afspraken met regionale samenwerkingspartners. Ga in ieder geval (ook) in op:

- Kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwopgave. Aantallen te bouwen woningen en verdeling over woningbouwtypen (% sociaal, % middenhuur, % vrijesector). Besteed tevens aandacht aan de balans tussen inbreiding en uitbreiding en eventuele hoogbouw;
- Bedrijfsterreinen: kwantitatieve en kwalitatieve opgave voor bedrijfsterreinen. Geef op basis van regionale programmering inzicht in vraag en aanbod inclusief sectoren en verken verwachte ontwikkelingen. Gebruik bij onzekere ontwikkelingen, zoals het mogelijke themapark op Noord IV, scenario's om de impact te toetsen van de verschillende ontwikkelperspectieven;
- klimaatadaptatie, bijvoorbeeld als gevolg van de aanpak beschreven in de Kamerbrief 'Bodem en Water sturend' en het gegeven dat uit de stresstest blijkt dat (vrijwel) iedere straat in Meppel wateroverlast heeft;
- duurzame energie; uit de RES Drenthe blijkt dat Meppel een opgave heeft om 0,1 TWh aan windenergie op te wekken.⁴ De RES voorziet niet in grootschalige zonne-energie op land in Meppel;
- Circulaire economie en vermindering van het primaire grondstofgebruik in verschillende sectoren zoals bouw, maakindustrie en landbouw;
- duurzame mobiliteit waarbij het met name gaat om de mogelijkheden om in de toekomstige mobiliteit meer gebruik van fiets- en openbaar vervoer te bereiken, minder autogebruik en 'schoner' autogebruik.

Het 'gebiedseigen verhaal' (p. 6 van de NRD) geeft hier mede aanknopingspunten voor. Kwantificeer de opgaven waar mogelijk. Geef waar dit niet mogelijk is een bandbreedte aan, met een tijdshorizon voor herijking aan de stand van zaken.

3.3 Bestaand beleid en autonome ontwikkelingen

In het OER worden de effecten van de alternatieven vergeleken met de referentiesituatie, die bestaat uit de huidige situatie en autonome ontwikkelingen. De foto van de leefomgeving vormt hiervoor de basis. Breng in beeld welke autonome ontwikkelingen van belang zijn. Dit zijn de te verwachten veranderingen in de huidige activiteiten in het studiegebied op basis van het bestaande beleid en nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten, zoals vastgestelde maar nog niet ingevulde bestemmingsplannen en besluiten over infrastructuur.

Maak onderscheid tussen zaken waarvan de uitvoering vast ligt en die onomkeerbaar zijn en activiteiten, voornemens of beleid waarbinnen nog keuzes gemaakt kunnen of moeten worden. Keuzes kunnen bijvoorbeeld voortkomen uit de integratie van (sectoraal) beleid als blijkt dat dit conflicteert. Integratie van beleid kan er ook toe leiden dat keuzemogelijkheden voor sommige thema's ruimer worden. Het OER kan een belangrijke bijdrage leveren aan de analyse hiervan.

Er kunnen zich ontwikkelingen voordoen waarop de gemeente geen invloed heeft, maar die wel van belang zijn voor de gevolgen van de te onderzoeken alternatieven. Hierbij wijst de Commissie bijvoorbeeld op de verschillende scenario's die bestaan voor klimaatverandering en/of op grootschalige ontwikkelingen waarvan nog niet zeker is of ze doorgaan. Beschrijf in

⁴ Ter illustratie: een 3 MW turbine met 3000 vollasturen produceert 9000MWh (9GWh). De opgave van 0,1 TWh is gelijk aan 100 GWh. Dat wil dus zeggen: elf 3MW windturbines. De RES voorziet niet in zon op land in Meppel.

het OER of er dit soort mogelijke ontwikkelingen spelen. Zo ja, dan wordt aanbevolen om een scenario⁵ zonder en één met deze ontwikkeling uit te werken.

3.4 Ambities en meetbare doelen

In het OER wil de gemeente vier hoofdambities onderzoeken, aanpassen en bijstellen waar nodig. De gemeente Meppel wil:

- kwalitatief en inclusief groeien;
- duurzaam zijn in alle opzichten;
- een levendige en leefbare gemeente zijn voor haar inwoners en de regio;
- een schone, natuurlijke en gezonde gemeente zijn.

Deze vier hoofdambities zijn uitgewerkt in 32 speerpunten. Dit is een mix van (concrete) doelen, wensen en uitgangspunten. Met een beperkter aantal ambities (of speerpunten) en meetbare doelen is een betere effectbeoordeling mogelijk. Voor de werkbaarheid en leesbaarheid van het OER adviseert de Commissie daarom een tussenstap, waarin de speerpunten geclusterd worden en mogelijke interne strijdigheden eruit worden gehaald (stap 2 in het schema van figuur 1).

Vervolgens kunnen door koppeling van de ambities aan de opgaven doelen worden afgeleid, die zoveel mogelijk SMART geformuleerd moeten zijn. De doelen vormen mede de basis van het beoordelingskader.

De Commissie adviseert de ambities en doelen toe te spitsen op de aspecten waar daadwerkelijk opgaven liggen. Gebruik hiervoor mede de aanknopingspunten uit het gebiedseigen verhaal.

De ambities en doelen moeten helder zijn om te kunnen beoordelen of de 'foto van de leefomgeving' compleet is. Het opstellen van de doelen en van de 'foto van de leefomgeving' lopen dus min of meer parallel.

4 Te onderzoeken alternatieven

De NRD beschrijft drie opties voor invulling van de ambities:

- 'natuursystemen', waarin het bodem- en watersysteem in hoge mate sturend zijn;
- 'maatschappelijke systemen', waarin de focus ligt op samenleven, sociale contacten en het schaalniveau van dorpen, wijken en buurten;
- 'economische systemen', waarin de nadruk ligt op economische groei en waardeontwikkeling.

Deze worden 'scenario's' genoemd, maar zijn feitelijk de voorgestelde in het OER te onderzoeken alternatieven.

⁵ De term 'scenario' wordt in milieueffectrapportage in het algemeen gebruikt voor ontwikkelingen die buiten de invloedssfeer van de initiatiefnemer liggen. Voor keuzes die de initiatiefnemer (in dit geval de gemeente Meppel) kan nemen is de term 'alternatief' gebruikelijk. Zie ook paragraaf 4.2.

De Commissie wijst erop dat de term 'scenario's' in milieueffectrapportage gebruikt wordt voor ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op (de milieueffecten van) het voornemen, maar buiten de invloedssfeer van de initiatiefnemer liggen (zie paragraaf 3.3). Keuzes die de initiatiefnemer – al of niet samen met andere partijen – kan maken in het betreffende plan of besluit (in dit geval de omgevingsvisie) worden 'alternatieven' genoemd. Een omgevingsvisie is bij uitstek de plek waar de gemeente keuzes maakt voor de langere termijn. De Wet milieubeheer verplicht in het MER een beschrijving op te nemen van de realistische alternatieven en de milieugevolgen daarvan. Het voorkeursalternatief kan worden samengesteld uit onderdelen van de onderzochte alternatieven. De Commissie gebruikt daarom in het vervolg van dit advies de term 'alternatieven' voor de te onderzoeken opties of oplossingen om de ambities in te vullen.

Het is van belang dat de alternatieven voldoende onderscheidend zijn om het verschil in effecten te kunnen beoordelen. Tegelijkertijd moet ieder alternatief voldoende integraal zijn (zie stap 5 in het schema).

De alternatieven ('scenario's') die in de NRD worden voorgesteld verschillen van elkaar in op welke aspecten gestuurd wordt.⁶ Mogelijk komen met de voorgestelde aanpak niet alle 'hoeken van het speelveld' (kansen en randvoorwaarden/beperkingen) en de ruimtelijke consequenties van beleidskeuzes voldoende in beeld.

De Commissie adviseert bij het formuleren van alternatieven te beginnen bij de opgaven, zoals die op het gebied van windenergie, woningbouw, bedrijventerreinen, infrastructuur en klimaatadaptatie (zie paragraaf 3.2 van dit advies). Confronteer deze met de (vereenvoudigde) ambities en (SMART geformuleerde) doelen. Hieruit moet blijken voor welke opgaven de belangrijkste beleidskeuzes voorliggen. Ook hier geldt dat het gebiedseigen verhaal aanknopingspunten kan bieden. Dat maakt duidelijk met welke beleidskeuzes de specifiek Meppelse kwaliteiten worden versterkt. Door voor deze beleidskeuzes in verschillende oplossingsrichtingen te denken kunnen (ruimtelijke) alternatieven samengesteld worden. Uit onderdelen van deze alternatieven kan dan het voorkeursalternatief worden samengesteld.

Presenteer in het OER het eindresultaat dat de voorkeur heeft en waarop de omgevingsvisie wordt gebaseerd. Vermeld de (milieu)afwegingen en de optimalisaties die daarbij zijn gemaakt. Vergelijk de milieueffecten en het doelbereik met die van de onderzochte alternatieven én de referentiesituatie. Hierdoor wordt voor besluitvormers, belanghebbenden en omwonenden duidelijk hoe het plan geoptimaliseerd is en hoe de verschillen in milieueffecten en doelbereik tussen de alternatieven het uiteindelijke gebiedsplan hebben beïnvloed.

⁶ Zo is het eerste alternatief dat in de NRD wordt voorgesteld, 'natuursystemen', vooral gebaseerd op het uitgangspunt dat bodem en water sturend zijn. Dit is echter een gegeven dat al volgt uit bestaand beleid (Kamerbrief 'Water en bodem sturend') en zal dus hoe dan ook een randvoorwaarde voor alle alternatieven zijn.

5 Beoordelingskader

In tabel 3.1 van de NRD wordt een beoordelingskader voor de OER voorgesteld. Nog niet voor alle beoordelingscriteria worden ook concrete indicatoren voorgesteld. Het beoordelingskader moet aansluiten bij de ambities (vertaald naar meetbare doelen) en de alternatieven en de omgevingseffecten daarvan. De volgende paragrafen geven suggesties voor onderwerpen die volgens de Commissie onderdeel zouden moeten zijn van het beoordelingskader.

5.1 Gezonde leefomgeving

Het NRD noemt een gezonde leefomgeving als een van de centrale kwesties. Een gezonde leefomgeving omvat gezondheidsbescherming en gezondheidsbevordering. In het beoordelingskader wordt het verbreed naar een sociale en gezonde leefomgeving. De sociale omgeving is beperkt uitgewerkt als de aanwezigheid van voorzieningen. Meer informatie over het meenemen van sociale effecten is te vinden in de Handreiking sociale effecten in milieueffectrapportage.⁷

Gezondheidsbescherming

Gezondheidsbescherming gaat vooral over het beperken van effecten van luchtverontreiniging (inclusief geur) en geluid. Deze staan in de NRD genoemd. Geef in het OER de huidige luchtconcentraties, geluidbelasting en eventuele geurcontouren weer op kaarten met woningen, andere gevoelige bestemmingen (zoals scholen) en overige gebouwen. Zo wordt duidelijk zichtbaar waar (huidige) knelpunten liggen en wat daarvan de omvang is, waar ruimte is voor nieuwe bebouwing, waar verschillen optreden in milieubelasting bij de alternatieven en of en welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Beschrijf op basis van deze kaarten kwantitatief de effecten van de verschillende alternatieven in een toe- of afname in geluidbelastingen en luchtconcentraties, ook als die onder de grenswaarden of WHO-advieswaarden liggen. Een dergelijke toe- of afname leidt immers ook tot een toe- of afname in gezondheidseffecten. Beschrijf ook de gevolgen voor geluidhinder en slaapverstoring.

Gezondheidsbevordering

Gezondheidsbevordering gaat over gezond gedrag en (in het kader van de omgevingsvisie) fysieke omgevingsaspecten die daarmee samenhangen. In de NRD staat genoemd dat Meppel lager dan gemiddeld scoort op bewegen, gewicht, roken en alcoholgebruik. Er is veel aandacht voor bewegen en groen in de NRD. Breng in beeld welke kansen de alternatieven bieden om de kwantiteit, kwaliteit en gebruikswaarde van groen te verhogen en beweging te stimuleren. Kijk daarbij naar fiets-/wandelmogelijkheden en sportfaciliteiten, maar ook naar de randvoorwaarden om te kunnen bewegen (zoals verkeersveiligheid en aantrekkelijkheid). Schenk ook aandacht aan roken, voeding en alcoholgebruik, bijvoorbeeld in de vorm van indicatoren (aansluitend bij ambities) voor rookvrije gebieden en beperken van ongezond voedselaanbod rond scholen.

⁷ <https://commissiemer.nl/publicaties/handreikingen>.

5.2 Ruimtelijke kwaliteit, erfgoed en landschap

De alternatieven hebben gevolgen voor het agrarisch, industrieel en stedelijk landschap. Het 'gebiedseigen verhaal' geeft al een eerste aanzet tot beschrijving van de kwaliteiten van deze landschappen en kansen en bedreigingen voor deze kwaliteiten. Geef voor de te onderzoeken alternatieven een beeld van mogelijke strijdigheid van beoogde ruimtelijke ontwikkelingen met de ambities voor de ruimtelijke kwaliteit. Geef in dat geval aan, waar en met welke maatregelen negatieve effecten kunnen worden beperkt, en wat dit betekent in termen van randvoorwaarden of aandachtspunten voor uitwerking in vervolgtrajecten.

5.3 Klimaatadaptatie en water

Meppel is van oudsher een waterrijke gemeente. In gedeelten van de gemeente is sprake van bodemdaling door gaswinning. Klimaatverandering kan leiden tot een grotere piekbelasting van het watersysteem, langere droogteperioden en de noodzaak tot het aanleggen van waterbuffers en/of peilwijzigingen. Deze kunnen gevolgen hebben voor de mogelijkheden om bepaalde functies aan bepaalde locaties toe te wijzen.

Geef in het OER (op basis van een gevoeligheidsanalyse) inzicht in de risico's van klimaatverandering voor het lokale watermanagement (omgang met intensieve neerslag, langdurige droogte) en het leefklimaat (hittestress). Betrek hierbij mogelijke veranderingen die op de korte, middellange of lange termijn gaan plaatsvinden in het regionale en nationale watermanagement. Beschrijf aan de hand van de kwetsbaarheden van het plangebied welke ontwikkelmogelijkheden er vanuit bodem en water zijn voor dit gebied en welke inrichtingsstrategieën kunnen worden toegepast.⁸

5.4 Natuur

Natura 2000

In de omgeving van Meppel liggen diverse Natura 2000-gebieden (weergegeven in figuur 3.3 van de NRD). De Omgevingsvisie heeft mogelijk significante gevolgen voor deze Natura 2000-gebieden. Omdat het voornemen een wettelijk voorgeschreven plan is, moet een Passende beoordeling worden opgesteld waaruit moet blijken dat natuurlijke kenmerken van het gebied niet aangetast worden door het plan. De Passende beoordeling moet zich aanpassen aan het detailniveau van de visie. In dit geval kan dit het karakter hebben van een risicoanalyse, omdat de visie nog tamelijk abstract blijft. Maak hierin globaal duidelijk of aantasting van natuurlijk kenmerken kan worden uitgesloten.

Hiervoor kan bijvoorbeeld het stoplichtmodel worden gebruikt. Groen licht betekent dat geen effecten verwacht worden. Bij oranje licht kunnen negatieve effecten optreden, maar is zicht op effectieve maatregelen waardoor het stoplicht, in de uitwerking in vervolgbesluiten, op groen kan komen. Rood licht betekent dan dat aantasting niet is uitgesloten, en dat geen

⁸ Te vinden op www.ruimtelijkeadaptatie.nl.

maatregelen beschikbaar zijn om dit te voorkomen. Bij rood licht kan de visie niet worden vastgesteld, tenzij de ADC-toets met succes wordt doorlopen⁹.

Let er hierbij ook op, dat ook onderdelen worden meegenomen waarvan de locatie bijvoorbeeld nog niet is vastgesteld, maar waarvoor wel hoge ambities zijn opgenomen. Denk hierbij aan effecten van maatregelen voor de energietransitie, zoals windturbines. De effecten hiervan op Natura 2000-gebieden moeten ook in het OER en de Passende beoordeling worden meegenomen.

Overige beschermde gebieden

Een deel van de gemeente is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Beschrijf in het OER de zogenoemde wezenlijke kenmerken en waarden, respectievelijk kernkwaliteiten van deze gebieden en geef aan hoe het voornemen deze kwaliteiten kan beïnvloeden. Indien het voornemen compensatie nodig maakt, geef dan globaal aan hoe deze compensatie kan worden vormgegeven.

Beschermde soorten

Ga in termen van risico's in op de mogelijke (positieve of negatieve) gevolgen van de Omgevingsvisie voor beschermde soorten en ga na of zich strijdigheid met de Wet natuurbescherming kan voordoen. Beschrijf in dat geval mogelijk en/of nodige mitigerende en/of compenserende maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.

5.5 Circulariteit en energietransitie

Volgens de NRD wil de gemeente Meppel 'duurzaam zijn in alle opzichten'. Concretiseer welke doelen de gemeente wil behalen binnen welke thema's/transities. Maak in ieder geval onderscheid tussen ambities op het gebied van

- Reductie van CO₂-emissies (vanuit industrie, woningen en mobiliteit);
- Duurzame opwekking van energie (windturbines, zon op dak, zon op land en eventuele andere bronnen);
- Duurzame mobiliteit;
- Circulariteit en/of materialentransitie (bijvoorbeeld verminderen van afvalstromen, gebruik van hernieuwbare grondstoffen (R-ladder)).

Maak de doelen zoveel mogelijk kwantitatief (percentage reductie van CO₂-emissie of afval, percentage biobased bouwen, opbrengst per energievorm, aantal windturbines) en koppel deze aan concrete zichtjaren. Geef, waar dat niet mogelijk is, aan in welk beleid op welk moment de gemeente dit wil concretiseren. Geef ook aan wat de ruimtelijke implicaties of dilemma's zijn. Gebruik beoordelingscriteria die aansluiten bij de doelen en bij voorkeur (semi) kwantitatief zichtbaar maken in hoeverre deze doelen haalbaar zijn.

⁹ De ADC-toets bestaat op grond van artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming uit de volgende vragen: A: is er een alternatieve oplossing voorhanden? D: dient de activiteit een dwingende reden van groot algemeen belang? C: zijn compenserende maatregelen mogelijk om de gevolgen teniet te doen?

5.6 Bereikbaarheid, duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid

In het OER zullen de effecten op autobereikbaarheid, fietsen en openbaar vervoer onderzocht worden. Dat begint met het in beeld brengen van het gebruik. Onderzoek de huidige en toekomstige verkeersintensiteiten op het wegennet van Meppel, onderscheiden naar personen- en vrachtverkeer. Vul dit aan met informatie over fietsgebruik en reizigers per openbaar vervoer. Geef vervolgens inzicht in de kwaliteit van de bereikbaarheid van gebieden zoals het centrum, de woongebieden en de bedrijventerreinen. Betrek daarbij de verkeersafwikkeling op de hoofdwegenstructuur in de gemeente en de robuustheid/toekomstvastheid van het netwerk. Daarnaast zijn de kwaliteit van de bestaande fietsroutes (aantrekkelijkheid) en het ontbreken van fietsvoorzieningen (structuur van het netwerk) belangrijke punten in het onderzoek.

De Commissie adviseert om het OER te gebruiken om te onderzoeken welke maatregelen mogelijk zijn om de mobiliteit te verduurzamen, zoals intensivering van (hoogwaardig) openbaar vervoer, aanleg en verbetering van doorgaande fietsroutes, parkeerbeleid, elektrisch verkeer of het clusteren van bepaalde bestemmingen. Onderzoek daarbij in welke mate de alternatieven invloed hebben op de modal split.

Uit de participatie met de inwoners is gebleken dat de verkeersonveiligheid als belangrijk punt van zorg wordt ervaren. Geef een beeld van de verkeersveiligheid in de huidige situatie en de referentie (slachtofferongevallen) met de focus op langzaam verkeer. Wat zijn in de verschillende alternatieven de te verwachten effecten op de verkeersveiligheid, zoals objectieve als subjectieve verkeersveiligheid?

Specifiek aandachtspunt hierbij is de mogelijke barrièrewerking van de infrastructuur (verkeerswegen, waterwegen en spoorwegen). Beschrijf dit onderwerp vooral uit optiek van langzaam verkeer (fiets, voetganger) in zowel woon-werkverkeer als recreatief verkeer.

6 Monitoring

Gelet op de looptijd van de omgevingsvisie en de onzekerheden in de te verwachten ontwikkelingen, adviseert de Commissie te bewaken of en in welke mate de daadwerkelijke ontwikkelingen bijdragen aan de doelen van de gemeente, welke milieueffecten zijn opgetreden, en hoe deze zich verhouden tot de wet- en regelgeving. Om ongewenste gevolgen in de hand te houden en zo nodig te kunnen bijsturen is het van belang normen, kaders en regels duidelijk en toetsbaar te omschrijven en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving regelmatig te monitoren. Een monitoringsplan met heldere indicatoren is daarvoor noodzakelijk. Op die manier wordt inzichtelijk of de verschillende deeldoelstellingen gedurende de looptijd van de omgevingsvisie nog kunnen worden bereikt. Zo kan het milieubelang, op punten die nu nog onzeker zijn, bij beslismomenten in de toekomst volwaardig meewegen. Dit biedt bestuurders een basis om in de loop van de tijd, indien nodig, extra maatregelen te nemen. Het is van belang om vooraf maatregelen achter de hand, zoals bijvoorbeeld hoe meer sturing in de mobiliteit bereikt kan worden, te formuleren.

Formuleer op basis van het beoordelingskader een monitoringsplan. Houd hierbij rekening met de ontwikkelingen in de kwaliteit van de leefomgeving. Deze kunnen aanleiding zijn tot het hanteren van andere beoordelingscriteria dan op dit moment zijn voorzien. Bestaande sectorale monitoringsprogramma's voor luchtkwaliteit (NSL), natuur (SNL), (grond)water en gezondheid kunnen worden ingezet voor het in beeld brengen van de geactualiseerde leefomgevingskwaliteit. Voor CO₂ kan de Klimaatmonitor gebruikt worden.

7 Vorm en presentatie

De vergelijking van de alternatieven verdient bijzondere aandacht. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Zorg voor:

- een zo beknopt mogelijk OER, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in bijlagen op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal, met duidelijke legenda.

De samenvatting is het deel van het OER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het OER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van het plan en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

drs. Geertje Korf (secretaris)

Margo Meeuwissen MSc

ing. Ben Peters

ir. Harry Webers (voorzitter)

dr. Fred Woudenberg

drs. Gerrit de Zoeten

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Vaststellen omgevingsvisie

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D11.2, "stedelijke ontwikkeling". Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een plan-MER opgesteld. Omdat het MER ook ingaat op sociale en economische aspecten is, in aansluiting op de Omgevingswet, de term 'omgevingseffectrapportage' (OER) gekozen.

Bevoegd gezag besluit

Gemeenteraad van Meppel.

Initiatiefnemer besluit

College van burgemeester en wethouders van Meppel

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

Gemeenteraad van Meppel.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiener.nl projectnummer [3714](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

